

29.10. 2020

Til Rovviltnemnd 4 og 5

(sfovpost@statsforvalteren.no, sfinpost@statsforvalteren.no)

Kopi: (post@miljodir.no; Postmottak@kld.dep.no)

Klage på vedtak om lisensjakt på ulv i ulvesona i region 4 og 5. Nei til jakt i ulvesona, ulvefamiliene må få leve!

Naturvernforbundet viser til nemnd 4 og 5 sitt vedtak i Fellessak 4/21 «Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i 2022».

Rovviltnemnd 4 og 5 vedtok på møte den 08.10 å skyte fire stabile familiegupper innenfor ulvesona, protokoll datert 12.10. Til sammen utgjør dette inntil 28 ulver i familiegruppene Hornmoen, Mangen, Bograngen og Rømskog.

Naturvernforbundet klager på vedtaket på bakgrunn av nedenforstående argumenatasjon. Vi mener at det ikke er grunnlag for ulvejakt i ulvesona i 2022. Vi ber om at vedtaket endres. Naturvernforbundet har klagerett på vedtaket og klagen er framsatt innenfor tidsfristen.

Hovedargumenter:

Ulven er en kritisk truet art i Norge (CR, Rødlista 2015) og freda av Kongen i statsråd.

Ulvesona er opprettet for å gi ulven i Norge et areal der ulven skal få leve og forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte, slik Stortinget har vedtatt. Naturvernforbundet mener det derfor ikke må åpnes for å skyte stabile, forutsigbare ulvefamilier inne i ulvesona. Disse dyra er særlig viktige for å bevare noen individer av en kritisk truet art i Norge.

Naturvernforbundet mener det ikke finnes faglig eller juridisk grunnlag for skyting av stabile ulvefamilier innenfor ulvesona. Vi mener vedtaket er brudd på naturmangfoldloven, særlig §§ 4–10 og Bernkonvensjonens forpliktelser. Vedtaket er også i direkte konflikt med Stortingsforlikene om rovdyr, blant annet i forhold til det todelte målet siden det kun er argumentene til samfunnsinteresser som er negative til ulv som vektlegges i vedtaket og den vedtatte bestandsmålsettingen.

Nemnda hevder i sitt vedtak at kvoten «ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2022. Et slikt uttak vil ikke påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. nml. § 10, eller true overlevelsen av den skandinaviske ulvebestanden på lang sikt, jf. nml § 5, jf. også rovviltforskriften §§ 3 og 7.» Naturvernforbundet mener dette verken er sannsynliggjort av nemndene eller faglig godt nok vurdert ut fra en rekke faktorer som mangler i vedtaket.

Det er vedtatt en totalkvote bare i region 4 og 5 på til sammen 40 ulver. I tillegg er det vedtatt jaktkvoter på ulv også i andre regioner. Til sammen kan 57 ulver skytes i Norge

innenfor jaktperiodene 01.12.2021 til 31.05.2022. Naturvernforbundet påpeker at denne totale samlede belastningen IKKE er tilfredsstillende faglig vurdert i vedtaket, jf. § 9 i naturmangfoldloven. Dermed kan det heller ikke hevdes at andre deler av §§ 4–12 er ivaretatt i vedtaket. Dermed er det heller ikke faglig hold i påstanden om at kvoten «ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2022.» Vedtaket er dermed i strid med loven.

Siden 01.12.2020 (da siste lisensjaktperiode startet) er 30 ulver kjent drept i Norge, inkludert to familiegrupper og et revirmarkerende par som ble skutt siste jaktseong. Nemndene regner inn de skutte familiegrupper og mange andre allerede døde ulver i bestandsgrunnlaget. Naturvernforbundet må nok en gang påpeke overfor nemndene at døde dyr ikke bidrar i framtidig bestand. Vi viser derfor til at faktagrunnlaget er feil når utryddete familiegruppene og enkeltulver regnes som del av bestandsgrunnlaget.

Etter kunnskapsgrunnlaget som vedtaket er basert på (Statusrapport per 01.06.2021) er det kjent kun 3 levende, helnorske familiegrupper og omkring 30 helnorske levende ulver. I tillegg var det 3,5 grensefamilier med 26–28 individer (grenseflokker telles med 0,5). Tar vi med grensedyrene utgjør dette færre enn 60 kjente ulver i Norge når vi tar med vår andel av grenseflokkene. Etter den tid har det vært noen ynglinger, men vi vet ikke hvor mange og hvor, men flere ynglinger har trolig skjedd i allerede eksisterende familiegrupper. En del ungvulver har utvandret til Sverige slik norske ungvulver gjør. Det kan også ha vært noe innvandring, men alt dette er ukjente faktorer foreløpig.

Dermed vil vedtaket teoretisk føre til at en allerede svært marginal ulvebestand skytes ned under Stortingets vedtatte bestandsmål. Dette må anses som en grov saksbehandlingsfeil og direkte brudd med Stortingets vedtatte ulvepolitikk. Naturvernforbundet mener derfor at skyting av tre helnorske familiegrupper betyr at vedtaket er i strid med kunnskapsgrunnlaget og andre aktsomhetsparagrafer i naturmangfoldloven §§ 4–12. Vedtaket strider også mot Stortingets vedtatte mål om minst tre helnorske ulvefamilier.

I siste vedtaksmøtet ble også Boksjøfamilien kastet tilfeldig inn som alternativ til Slettåsreviret, som opprinnelig ble foreslått av nemndene. Dette viser hvor tilfeldig og lite kunnskapsbasert nemndene forholder seg til forvaltningen av en kritisk truet art, når de tilfeldig skalter og valter med hvilken familie som skal skytes. Bokshjøhannen er dessuten et svært viktig genetisk F1-individ, sønn av Tivedentispa (F0). Å vedta å skyte en hel familiegruppe som består av noen av våre genetisk mest verdifulle ulveindivider er dessuten helt uansvarlig, og i strid med all kunnskap knyttet til ulvens kritiske genetiske status. Dette er også i strid med den norsk-svenske avtalen om så langt som mulig å forsøke å ivareta de genetisk viktigste dyrene.

Naturvernforbundet vil også påpeke at Deisjøparet med særdeles verdifulle gener har etablert seg i Settenreviret, og i følge rovdatabasen (21.10) har paret fått seks valper. Det må settes inn aktive tiltak for å sikre bevaring av denne familiegruppen. De åtte ulvene i Settenreviret er svært viktig for hele den sør-skandinaviske ulvebestanden, og norsk ulveforvaltning, fortrinnsvis nemnd 4 og 5, har derfor et særdeles stort ansvar for å sikre disse ulvenes overlevelse. Reviret overlapper delvis med reviret til ulvefamilier i Manganreviret og Rømskogreviret samt det revirmarkerende paret i Sotsjøen.

Bakgrunn:

Ulven er en kritisk truet art i Norge, og som art er den fredet av Kongen i statsråd. En for høy jaktkvote utgjør en stor del av de helnorske ulvene som i vinter vil oppholde seg i Norge. Vedtatte lisensjaktkvote er derfor både faglig og juridisk uakseptabel. Argumentene til samfunnsaktører som er positive til ulv ignoreres og blir ikke hensynstatt i vedtaksprosessen. Dette er også et klart brudd på Stortingets vedtak om at rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte. Vi finner ingen viltfaglig eller biologisk begrunnelse som tilsier at jaktkvote på ulv innenfor ulvesona er forsvarlig i forhold til bevaringsansvaret vi har for en kritisk truet art (CR). Kvoten er ikke i samsvar med moderne naturforvaltningsprinsipper og møter ikke målet om langsiktig bevaring av ulven i norsk natur. Vi anser vedtaket som sterkt konfliktdrivende. Nemndene hevder selv at det de kaller «en aktiv forvaltning» er konfliktdempende. Dette viser igjen at nemndene kun forholder seg til de samfunnsstemmer som er negative til ulv i Norge uten å vurdere at vedtak og begrunnelse for massiv nedskyting av ulv er sterkt konfliktdrivende overfor en rekke andre samfunnsaktører.

Naturvernforbundet finner det også oppsiktsvekkende at alle de døde ulvene som allerede er skutt i år er med i vurderingsgrunnlaget for kvotefastsettelse. Blant annet er to drepte familiegrupper, skutt under sist vinters lisensjakt inkludert i saksgrunnlaget uten forutsetninger om at dyrene allerede er døde. Siste rapport fra Rovdata (01.06.2021) viser at det finnes ca. 30 kjente helnorske ulver i kun tre helnorske familiegrupper. I tillegg lever det 27–28 ulver i 3,5 familiegrupper som grenseflokker.

Naturvernforbundet må igjen påpeke at vi mener det er faglig feil å inkludere døde dyr i bestandsgrunnlaget som ligger til grunn for å sannsynliggjøre at nemndenes vedtak «ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2022». Når man benytter helt feil tallgrunnlag og døde dyr som grunnlag blir nemndenes påstand helt feil. Naturvernforbundet mener denne tallmanipuleringen fra nemndenes side er i strid med naturmangfoldlovens § 8, Kunnskapsgrunnlaget.

Nemndene legger ensidig negative forhold til grunn

Vektlagt argumentasjon i vedtaket er ensidig framstilling der negative samfunnsstemmer vektlegges mens alle som er positive til ulv forties. Dette oppfatter Naturvernforbundet som lite kunnskapsbasert, i strid med gjeldende kunnskap, tendensiøst og i strid med Stortingets rovdyrforlik av 2004 og 2011. Det er oppsiktsvekkende at nemndene i sin argumentasjon så ensidig trekker fram beitenæring, jakt og frykt som argumenter for stabile og forutsigbare ulvefamilier inne i ulvesona, uten å på et seriøst faglig grunnlag diskutere konsekvenser for ulvens langsiktige levedyktighet, jf. naturmangfoldlovens §§ 4–10. Herunder ligger også manglende fagvurderinger av kunnskapsgrunnlag (§ 8) om økologi og den innavlede ulvebestandens genetiske utfordringer. Vi anser heller ikke at føre var-prinsippet (§ 9) som bl.a. særlig skal ta hensyn til en kritisk truet art er vurdert på en faglig tilfredsstillende måte. Vurderinger knyttet til at det allerede er skutt mange ulver i Norge i 2021 samt at kryptjakt på ulv er en trussel mot bestanden er heller ikke vurdert som en del av § 10 samlet belastning på bestanden. I tillegg til vedtaket om skyting av inntil 28 ulver i fire familiegrupper innenfor ulvesona, er det vedtatt lisensjakt på inntil 26 ulver utenfor ulvesona i tillegg til fem

skadefellingstillatelser i region 7 og 8 som varer til februar 2022. Skyting av inntil 31 ulver i tillegg til dette vedtaket er nevnt, men ikke vurdert eller sannsynliggjort med faglig argumentasjon som del av samlet belastning eller kunnskapsgrunnlaget, noe som også må anses å være i strid med naturmangfoldloven.

Vi mener nemndenes argumentasjon er i strid med Stortingets vedtatte todelte mål i rovdyrpolitikken, der rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte. Dette drøftes ikke av nemndene, noe Naturvernforbundet anser som brudd på rovviltforskriften, Stortingsforlikenes føringer og god forvaltningsskikk. Generelt har nemndene trukket fram alle argumenter som er negative for ulven og ingen argumenter for bevaring av ulv. Dette er også ekstra konfliktdrivende og viser at nemndene ikke makter å forvalte det todelte målet som er grunnlaget for alle Stortingets føringer i norsk rovdyrpolitikk. De makter heller ikke å opptre som en konfliktdempende aktør, snarere tvert imot.

Bestands situasjonen er langt svakere enn det nemndene har lagt til grunn. Nemndene inkluderer skutte familiegrupper og døde ulver i sitt bestandsgrunnlag. Naturvernforbundet mener derfor at bestandstallene som er lagt til grunn er feil og at kjent bestand i realiteten er betydelig mindre enn det nemndene legger til grunn. Naturvernforbundet vil også peke på at forskerne mener at hvis man fjerner grenserevirer på norsk side så åpner man mer opp for trekk av enslige svenske ulver inn i norske beiteområder. Slike enslige, vandrende ulver er de som forårsaker de aller fleste og største skadene på beitedyr. Det kan føre til mer ungunlvvandring fra Sverige til Norge, og dette er enkelt dyr uten revir som kan gjøre større og mye mer uforutsigbar skade enn stabile ulvefamilier som holder seg innenfor sitt definerte revir.

Skyting av grenseflokkene i Rømskog begrunnes blant annet med næringsinteresser, hensynet til jakt- og friluftsliv, frykt og byrdefordeling, der nemndenes vurdering hovedsaklig er hjemlet etter nml § 18 c.» Det nevnes også «rullering av byrdene» og «konfliktdemping». Alt med negativt fortegn til ulv; ingenting i sakspapirene til fordel for ulven. Dette er et paradoks og ikke konfliktdemping til andre samfunnsinteresser som er positive til ulv. Samtidig er det et stort paradoks å ville fjerne uforutsigbare ulvefamilier fra de områdene der det er brukt millioner av kroner for å forebygge skader på husdyr

Naturvernforbundet viser til naturmangfoldloven og minner om at rovviltforvaltningen skal gjøres på et kunnskapsbasert grunnlag og i tråd med andre aktsomhetsparagrafer. Innenfor kunnskapsgrunnlaget ligger både naturmangfoldlovens generelle føringer, Bernkonvensjonens forpliktelser, bevaringsforpliktelser ifht. CBD, aktsomhetsprinsippene §§ 4–12 i naturmangfoldloven, oppdaterte bestandsdata og biologiske/økologiske fakta og vurderinger. Bestandsutvikling både i Norge og i den totale sør-skandinaviske bestanden må legges til grunn og underlegges bedre faglig vurdering, særlig opp mot langsiktige bevaringspolitiske mål samt naturmangfoldloven. Vi finner det oppsiktsvekkende at nemndene ikke vektlegger viktige bevaringsprinsipper når de på en biologisk og kunnskapsbasert måte skal forvalte en kritisk truet og fredet art i norsk natur. Nemndene fokuserer nesten kun på bestandsmålet og næringsinteresser/§ 18 c. Klima- og miljødepartementet (KLD) har ved flere anledninger påpekt at det ikke er bare bestandsmålet som skal vektlegges eller være avgjørende. Den todelte målsettingen som Stortingsforliket har fastsatt i 2004 og den entydige føring om at rovdyra skal forvaltes på en

økologisk og bærekraftig måte, blir ikke fulgt opp på en faglig og juridisk tilfredsstillende måte for ulvens del.

Bernkonvensjonen sier entydig at skyting av truede arter skal være aller siste utvei når alle andre tiltak er forsøkt. Dette følger ikke Norge opp gjennom dette vedtak om å skyte vilkårlige ulver som ikke har gjort skade eller har en dokumentert unormal adferd. Alle ulvene oppfører seg som normal ulv. At enkeltdyr kan svinge innom veier eller kulturlandskap er vel kjent og helt normal adferd, og det er ikke til å unngå at enkeltdyr noen ganger kommer ganske nær bebyggelse. Slik er naturen, uten at det er noe unormalt ved slik adferd. Det er heller ikke unormalt at ulv spiser elg, og mange steder i ulvesonen er det allerede for mye elg som utgjør en trussel mot biologisk mangfold, slik at om ulven har en liten begrensende effekt på elg så vil det være gunstig for biologisk mangfold i ulvesonen.

Naturvernforbundet vil understreke at Bernkonvensjonen har en rekke viktige forutsetninger, og omhandler mange flere arter enn den freda og kritisk trua arten ulv. Norge som nasjon har ratifisert og forpliktet seg til å følge opp konvensjonen. Det er svært mange arter i Norge som skal forvaltes i tråd med Bernkonvensjonen, ikke bare ulv! Derfor er Bernkonvensjonen en svært viktig konvensjon som sammen med naturmangfoldloven skal bevare vårt fantastiske og mest trua arts mangfold.

Konvensjonen har som mål å sørge for bevaring av ville dyr og planter og deres naturlige leveområder, i tillegg til å fremme europeisk samarbeid over landegrensene innen disse temaene. Mange arter og leveområder er truet i Europa. For å sikre at disse ikke går tapt, skal Bernkonvensjonen sikre at det tas spesielle hensyn til dem. Konvensjonen legger til grunn at hvert enkelt partsland har ansvar for å sikre levedyktige ville bestander av de artene som omfattes av liste II. Gjennom et pan-europeisk samarbeid blir det i økende grad utarbeidet handlingsplaner for utvalgte arter.

Liste I omfatter om lag 700 plantearter, både karplanter, moser og alger, som medlemslandene skal totalfredede. I Norge finnes det 52 arter som skal totalfredes. Liste II omfatter om lag 700 dyrearter som skal beskyttes mot fangst, jakt og innsamling av egg. Dette inkluderer pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk, insekter, bløtdyr, pigguder, koraller og svamper. 145 fuglearter, 30 pattedyrarter, et krypdyr, en amfibiart, fire øyenstikkerarter, fem billearter og tre sommerfuglearter finnes i Norge. Medlemslandene er forpliktet til å fredede artene og til å sikre deres leveområder.

Naturvernforbundet mener det er uakseptabelt å bruke ulveforvaltningen til å vanne ut verdien av Bernkonvensjonen. Naturvernforbundet understreker at begge rovdyrforlikene på Stortinget (2004 og 2011) legger Bernkonvensjonen og norsk lovverk som overordna grunnlag for forvaltning av våre fire store rovdyr. Når forvaltningen leter med lys og lykte for å finne smutthull til støtte for massiv lisensjakt på ulv, til og med vedtak om å skyte familiegruppe som vi deler med Sverige, så frykter vi at det kan sette en farlig presedens for hundrevis av andre arter i Norge.

Krypskyting er ikke vurdert som kritisk faktor. Krypskyting og andre ulovlige metoder for å drepe ulv står trolig for mye av dødeligheten for ulv, viser forskning. Mange lederdyr i våre

ulveflokker har forsvunnet på uforklarlig vis og en rekke personer er dømt de siste årene for krypskyting av ulv i Norge. Det er ingen tvil om at det foregår krypskyting av ulv i deler av Norge, og årlig registreres krypskyting eller forsøk på dette på alle de fire store rovdyrene og kongeørn, men her er det også store mørketall, og krypskyting er vanskelig å avsløre. Dette er forhold som forvansker forvaltning, og for ulv er krypskyting en alvorlig trussel mot bestanden. Samtidig har det vært flere rettssaker de siste årene der det er avsagt strenge straffer til personer som er dømt for krypskyting av ulv, noe som med all tydelighet dokumenterer at krypskyting er en faktor. Naturvernforbundet hadde forventet at rovdyrnemndene inkluderte krypskyting og beregnet dette som en bestandsdesimerende faktor når de skal gjøre sine vurderinger i forvaltningen av rovdyr; dvs. reduserte jaktkvoter. Dette har nemndene også denne gangen unnlatt å gjøre, noe som i betydelig grad øker usikkerheten for ulvebestanden, og dermed er kunnskapsgrunnlaget (naturmangfoldloven § 8) og samlet belastning på bestanden (nml § 10) på et faglig grunnlag tilnærmet umulig å vurdere. Derfor er det også merkelig, og en forvaltningsfeil, at nml § 9 om føre var-prinsippet ikke vurderes. Disse følgefeilene gjør også at langsiktig overlevelse (nml § 5, forvaltningsmål) ikke følges opp på en faglig og juridisk tilfredsstillende måte.

Totalkvote på 40 ulver i region 4 og 5 er helt uforvarlig. Naturvernforbundet viser også til at det allerede er vedtatt kvote på skyting av 12 ulver på utsiden av ulvesona i region 4 og 5. Totalt er vedtak om jaktkvoter alt for høye i forhold til den svært marginale bestanden. Om kvotene som nemnd 4 og 5 har vedtatt blir effektivt, så vil det være i strid med alle rovviltforlik på Stortinget, lover og forskrifter samt internasjonale forpliktelser.

Konklusjon:

Naturvernforbundet anser på bakgrunn av dette at det ikke finnes faglig eller juridisk grunnlag for skyting av stabile ulvefamilier innenfor ulvesona. Vi anser vedtaket som konfliktdrivende og faglig uforvarlig. Vi mener vedtaket er brudd på naturmangfoldloven og Bernkonvensjonens forpliktelser om bevaring av en kritisk truet art. Vedtaket er også i direkte konflikt med Stortingsforlikene om rovdyr, blant annet i forhold til det todelte målet og at rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte. Vedtaket vil også være klart brudd på Stortingets vedtatte bestandsmål for ulv, siden det ikke er sannsynliggjort at den norske delbestanden vil være innenfor vedtatte bestandsmål etter en slik massiv nedskyting som nemndene legger opp til.

Vi finner ingen viltfaglig eller biologisk begrunnelse som tilsier at jaktkvote på ulv innenfor ulvesona er forvarlig i forhold til bevaringsansvaret vi har for en kritisk truet art (CR). Kvoten er ikke i samsvar med moderne naturforvaltningsprinsipper og møter ikke målet om langsiktig bevaring av ulven i norsk natur.

Vår klage er basert på faktisk kunnskapsstatus, bestandsutvikling, bestandens genetikk, vurderinger av biologiske og økologiske forhold, juridiske forhold etter naturmangfoldloven samt ansvar og forpliktelser knyttet til internasjonale konvensjoner for bevaring av biologisk mangfold og trua arter.

Naturvernforbundet mener at nemndenes behandling og vedtak er en meget god søknad for å avskaffe nemndene. De forholder seg ikke til Bernkonvensjonen, det foreligger klare brudd

på naturmangfoldloven §§ 4–12 og det er brudd på Stortingets rovdyrforlik fra 2004. De forholder seg heller ikke til faktisk levende bestand, men inkluderer skutt familiegruppe og døde ulver i sitt beslutningsgrunnlag. Manglende vurdering av konsekvenser og dokumentasjon av eventuell ny kunnskap som skal ligge til grunn for vedtaket, er ikke gitt. Dette er et klart brudd med naturmangfoldloven og nemndenes mandat.

Letjenna – foreløpig domsavsigelse: Vedtak om skyting av Letjennafamilien var ugyldig
NOAH – for dyrs rettigheter har stevnet Staten ved KLD om lisensfelling av Letjenna-reviret innenfor ulvesonen. Ulvene ble skutt under lisensjakt i januar 2020. Saken er behandlet i Oslo tingrett og domsavgjørelse ble at Statens vedtak om lisensfelling av Letjenna-reviret er ugyldig. Ankefristen for dommen er ikke utgått, og dommen er derfor ikke rettskraftig. Foreløpig domsavsigelse skulle etter Naturvernforbundets syn likevel vært grundig vurdert, diskutert og vektlagt som en del av vedtaket, noe nemndene åpenbart har unnlatt.

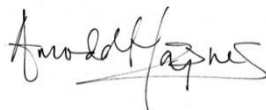
Vi ber med dette om at Naturvernforbundets klage tas til følge og at det ikke åpnes for lisensjakt på ulv inne i ulvesona vinteren 2022.

Mvh

Naturvernforbundet, Naturvernforbundet i Innlandet, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Østfold.

Maren Esmark
Generalsekretær

Arnodd Håpnes
Fagrådgiver naturmangfold

Ole Midthun /s/
leder
NNV Innlandet

Nikolai Norman /s/
leder
NNV Oslo og Akershus

Håkon Borch /s/
leder
NNV Østfold